

Nr 68.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1951/52, i vad avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

Statens allmänna fastighetsfond.

1:o) **Nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 1 beträffande kapitalbudgeten (bilaga 29, punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1951) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor.

2:o) **Om- och tillbyggnad av fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2 och 3) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Om- och tillbyggnad av fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

3:o) **Vissa byggnadsarbeten vid Lunds universitet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 3 och 4) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid Lunds universitet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

4:o) **Ombyggnad av gamla geologiska institutionen vid universitetet i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 4 och 5), vilket avser ombyggnad och reparation av ifrågavarande fastighet för teologiska fakultetens behov, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombyggnad av gamla geologiska institutionen vid universitetet i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

5:o) **Ombyggnad av fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 5 och 6), vilket avser iståndsättande för histologiska institutionens räkning av fysiologiska institutionens nuvarande byggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombyggnad av fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 285 000 kronor.

6:o) **Om- och tillbyggnad av universitetsbiblioteket i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 6 och 7), vilket avser uppgörande av ett definitivt ritningsförslag för en om- och tillbyggnad av universitetsbibliotekets byggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Om- och tillbyggnad av universitetsbiblioteket i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 kronor.

7:o) **Nybyggnad för karolinska mediko-kirurgiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 7—11), vilket avser anvisande av medel dels till åtgärder för att avhjälpa ojämnheter i vattentillförseln och för att utöka värmetillförseln vid vissa institutionsbyggnader för karolinska institutet m. m., dels till fortsatt utredningsarbete angående en ny byggnad för bakterologiska institutionen vid institutet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnad för karolinska mediko-kirurgiska institutet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 520 000 kronor.

8:o) **Ombyggnad av tandläkarhögskolans i Stockholm lokaler m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 11—13) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Ombyggnad av tandläkarhögskolans i Stockholm lokaler m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor;

b) medgiva att vid utgången av budgetåret 1950/51 befintlig behållning å det för budgetåret 1945/46 anvisade investeringsanslaget till Om- och tillbyggnad av tandläkarinstitutets lokaler må disponeras intill utgången av budgetåret 1951/52.

9:o) **Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 14—19) föreslagit riksdagen att till Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att till utbyggnaden tidigare anvisats 5 000 000 kronor för budgetåret 1946/47, 5 760 000 kronor för budgetåret 1947/48 och 2 500 000 kronor för ett vart av budgetåren 1948/51.

Tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté har i skrivelse den 30 juni 1950 gjort framställning om anvisande för budgetåret 1951/52 av investeringsanslag för högskolans utbyggnad å tillhopa 3 961 400 kronor. Kommittén har därvid ånyo framlagt en tids- och kostnadsplan för utbyggnadens genomförande, vilken innebär vissa jämkningar och kostnadsökningar i jämförelse med tidigare generalplan. Det äskade beloppet fördelar sig på olika byggnadsföretag på sätt framgår av följande sammanställning (beträffande beteckningarnas innebörd hänvisas till prop. 1945: 374).

Byggnader	Hittills anvisade belopp	Nu beräknad totalkostnad	Av kommittén för budgetåret 1951/52 äskade medel
Avd. B (III a)	235 000	471 000	196 000
Avd. E (III b)	280 000	660 000	—
Värme- och kraftcentral (V)	3 660 000	4 756 000	1 096 000
Maskinlaboratorium (VI a)	100 000	200 000	—
Vattenbyggnadslaboratorium (VI b)	—	810 000	250 000
Avd. V (X)	—	1 000 000	250 000
Avd. A (XI)	—	1 060 000	250 000
Lab. för byggnadsteknik (XIII)	—	600 000	600 000
Avd. K (XV a)	1 200 000	1 574 000	374 000
Avd. K (XV b)	100 000	352 000	—
Avd. E (XVI)	2 942 100	3 800 000	857 900
Byggnad för motorteknik och kylteknik	—	1 010 000	—
Utvändiga ledn., bergsprängning m. m.	1 650 400	1 776 500	87 500
Summa kronor	10 167 500	18 069 500	3 961 400

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna, som icke funnit anledning till erinran mot de jämkningar i utbyggnadsplanen för högskolan, vilka kommittén nu ifrågasatt, eller mot de av kommittén i övrigt anmälda kostnadsökningarna, har tillstyrkt den begärda medelsanvisningen.

Sedermera har *byggnadskommittén* i skrivelse den 27 november 1950 anhållit om ett tilläggsanslag av 560 000 kronor utöver vad som tidigare begärts för ombyggnaden av byggnad XV a samt om tillstånd att av tillgängliga medel tills vidare få disponera erforderligt belopp. Tillsammans med det i skrivelsen den 30 juni 1950 redovisade ytterligare medelsbehovet av 374 000 kronor skulle alltså merkostnaden för nämnda ombyggnad uppgå till 934 000 kronor. Av följande sammanställning framgår, hur denna merkostnad fördelar sig på olika moment av ombyggnaden:

	Kostnadsber. av den 21/s 1947	Kostnadsber. av den 19/11 1950	Kostnadsökn. = erforderligt tilläggsanslag
1. Byggnadsarbeten	ca 730 000: —	1 466 000: —	736 000: —
2. Värme och sanitet	ca 134 000: —	238 000: —	104 000: —
3. Ventilationsarbeten	ca 92 000: —	115 000: —	23 000: —

4. El. inst. med armatur	ca 194 000: —	222 000: —	28 000: —
5. Hissinstallation.....	—	15 000: —	15 000: —
6. Administrationskostnader ..	50 000: —	78 000: —	28 000: —
Summa kronor	1 200 000: —	2 134 000: —	934 000: —

Till inredning och utrustning av nya lokaler har för budgetåret 1950/51 anvisats ett reservationsanslag av 1 300 000 kronor. För nästa budgetår har *byggnadskommittén* till detta ändamål hemställt om en medelsanvisning av 1 399 000 kronor.

Överstyrelsen har tillstyrkt kommitténs förslag.

Till konstnärlig utsmyckning av nybyggnaden för de lägre årskurserna m. m. har *byggnadskommittén* ånyo äskat ett anslag av 130 000 kronor, vilket förslag tillstyrkts av *överstyrelsen*.

Departementschefen har anfört bland annat följande.

De synpunkter, som varit vägledande de senaste åren vid avvägningen av anslaget till utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm, göra sig alltså gällande. Jag anser mig därför och med hänsyn till att vid utgången av budgetåret 1949/50 enligt budgetredovisningen förelåg ett outnyttjat anslagsbelopp av i runt tal 3 563 000 kronor icke böra för budgetåret 1951/52 föreslå högre investeringsanslag för ändamålet än 1 500 000 kronor.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har byggnadskommittén numera beräknat, att kostnaderna för ombyggnaden av gamla kemiska laboratoriet (XV a), vilka ursprungligen uppskattats till 1 200 000 kronor komma att med icke mindre än 934 000 kronor överstiga nämnda belopp. Ehuru jag är väl medveten om svårigheten att i förväg tillförlitligt beräkna kostnaderna för ett ombyggnadsföretag av ifrågakarande natur, måste jag dock finna den av kommittén nu anmälda avsevärda kostnadsökningen (78 procent) anmärkningsvärd. Jag vill dock icke motsätta mig, att de nu senast gjorda kostnadsberäkningarna läggas till grund för slutförandet av ifrågakarande byggnadsarbeten.

Till följd av rådande förhållanden på byggnadsmarknaden kan det alltså visa sig erforderligt och ändamålsenligt att i vissa fall vidtaga ändringar i den tidigare planerade tidsföljden för utförande av om- och nybyggnadsarbeten vid högskolan, varför anslaget bör alltefter omständigheterna få disponeras för i utbyggnadsplanen ingående byggnadsföretag.

För inredning och utrustning av nya lokaler har för nästa budgetår begärts ett anslag av 1 399 000 kronor. Med hänsyn till mitt ställningstagande i fråga om investeringsanslaget till högskolans utbyggnad och till nödvändigheten av att i nuvarande skärpta statsekonomiska läge begränsa eller tills vidare uppskjuta anskaffningen av för undervisning och forskning i och för sig önskvärd men icke oombärlig inredning och utrustning har jag ansett mig böra för nästa budgetår förorda en tillfällig minskning av medelsanvisningen med 300 000 kronor. I enlighet härmed har jag tidigare i annat sammanhang gjort hemställan om anvisande av ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor för ändamålet.

Jag har slutligen icke ansett mig kunna tillstyrka, att medel nu beviljas för konstnärlig utsmyckning av vissa nybyggnader m. m. vid högskolan.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har byggnadskommittén numera beräknat, att kostnaderna för ombyggnaden av gamla kemiska laboratoriet (XV a), som ursprungligen uppskattats till 1 200 000 kronor, komma att överstiga detta belopp med icke mindre än 934 000 kronor, motsvarande en kostnadsökning av 78 procent. I likhet med departementschefen finner utskottet nämnda kostnadsökning anmärkningsvärd. Utskottet har likväl icke velat motsätta sig, att de nu gjorda beräkningarna läggas till grund för ifrågasvarande byggnadsarbetens slutförande.

Då utskottet jämväl i övrigt ansluter sig till vad departementschefen anfört och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

10:o) **Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 19—22), vilket avser byggnadsarbeten för elektroteknikbyggnaden vid högskolan, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

11:o) **Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 22 och 23), vilket avser en omläggning av värmesystemet vid seminariet för manliga elever i Göteborg, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 190 000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

12:o) **Statens lånefond för universitetsstudier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 23—25), vilket innebär en ökning av medelsanvisningen till detta ändamål med 1 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens lånefond för universitetsstudier* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

13:o) **Allmänna studielånefonden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 25 och 26), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Allmänna studielånefonden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 3 500 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd.

14:o) **Lån till tekniska högskolorna i Stockholm studentkår.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 26—28), vilket avser en utbyggnad av kårhuset vid högskolan, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till tekniska högskolorna i Stockholm studentkår* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

15:o) **Lån till akademiska föreningen i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 28—31), vilket avser en om- och tillbyggnad av akademiska föreningens i Lund byggnad, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till akademiska föreningen i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

Fonden för förlag till statsverket.

16:o) **Unescos rörelsefond.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 31) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Mannerskantz* och *Svärd* (I: 199) och den andra inom andra kammaren av herr *Birke m. fl.* (II: 229), i vilka — såvitt här är i fråga — hemställts, att Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen i vad avser anvisande av ett investeringsanslag av 150 000 kronor till bestridande av kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco måtte avslås.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att nu förevarande anslag avser slutbetalning av Sveriges bidrag till Unescos rörelsefond. Denna fond har bildats för att bereda Unescos sekretariat likvida medel, innan årsavgifterna för det löpande året inbetalats. Medlemsstaternas tillskott till fonden, vilka beräknas efter samma grunder, som deras tillskott till budgeten, förbliva deras egendom, men någon ränta erlägges icke å dem. Sveriges tillskott har beräknats till något mer än 350 000 kronor, varav hittills anvisats 210 000 kronor.

Till stöd för det i *motionerna I: 199* och *II: 229* framförda, här ifrågasvarande yrkandet har anförts bland annat följande.

Det har såväl när beslutet om Sveriges anslutning till Unesco träffades som vid förra årets riksdag höjts kritiska röster beträffande nyttan och nödvändigheten av Sveriges medlemskap i Unesco. De hittillsvarande erfarenheterna av organisationens arbete ha endast bestyrkt de misstankar som

tidigare framkommit. Verksamheten har icke vunnit den respekt som institutionens tillskyndare hade väntat sig. Orsakerna till detta äro flera, men de mest påtagliga synas oss vara den bristande planläggningen, tveksamheten i målsättningen och den överdimensionerade administrationen.

Den stora sparsamhet med statens utgifter som i dagens läge är en trängande nödvändighet har medfört att många berättigade anspråk på statsmedel på det kulturella området icke kunna tillgodoses. Det måste betecknas som synnerligen olämpligt att då lämna bidrag av den storleksordning som det här är fråga om till en organisation av så tveklaktig nytta som Unesco. Resultaten av dess verksamhet stå icke i någon rimlig proportion till de kostnader Sverige påtagit sig i och med sitt medlemskap.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och har icke funnit sig böra biträda det i motionerna I: 199 och II: 229 framställda yrkandet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 199 och II: 229, såvitt här är i fråga, till *Unescos rörelsefond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

17:o) Utskottet kommer att framdeles avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 8: Kårhusbyggnad vid karolinska mediko-kirurgiska institutet;

punkten 13: Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 10 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Gränebo, Mannerskantz, Ohlon, Leander, Gillström, Eric Ericson, Näsström, Rosenberg, Hesselbom, Edin, Ivar Persson, fru Lindström, herrar Bergh, Birger Andersson och Söderquist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Bergström, Svensson i Grönvik, Andersson i Malmö, Wallentheim, Svensson i Ljungskile, Ståhl, Åkerström, Hoppe, fröken Elmén, herrar Onsjö, Andersson i Munkaljungby, Widén, Birke och Karlsson i Olofström.

Reservation

vid *punkten 16:o* (Unescos rörelsefond) av herrar *Mannerskantz, Onsjö* och *Birke*.